

УДК 338.43:631(477.87)

Я.Ю. ДЕМ'ЯН

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри менеджменту та управління економічними процесами,

О.О. КОРОЛОВИЧ

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університету, м. Мукачеве, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЗАКАРПАТСЬОЇ ОБЛАСТІ

Входження до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації, лібералізації торгівлі вимагають адаптації до нових та постійно змінних умов, а відповідно - подальшого удосконалення аграрної політики. Для Закарпаття, що вирізняється унікальними географічними й природними умовами, де майже дві третини населення проживає в сільській місцевості, розвиток аграрної сфери має особливе значення й може стати дієвим важелем економічного, соціокультурного й демографічного відродження.

Аграрний сектор є тією ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки. Досліджуючи сучасний стан розвитку аграрного сектора економіки України, та зокрема Закарпаття, можна виділити ряд проблем, що потребують вирішення в короткостроковому періоді.

В умовах перебудови економіки області гострою проблемою є недостатній розвиток аграрного сектору та потреба у залученні великих іноземних та вітчизняних інвестицій для розвитку сільського господарства. Враховуючи обмеженість внутрішніх інвестицій залучення прямих іноземних інвестицій дасть можливість розв'язати завдання структурної трансформації, розвитку імпортозамінних виробництв і поступового нарощування експортного потенціалу.

Агропромисловий комплекс України та, зокрема сільське господарство функціонують у незавершеному та малокерованому ринковому середовищі, за невідповідного матеріально-технічного постачання, зі значними проблемами фінансово-кредитного забезпечення. Слід зазначити, що Закарпатська область має найменший показник валової продукції сільського господарства серед регіонів України.

Для Закарпаття характерним є значна обмеженість земельної площі. Тільки 35% від загальної площі області є придатною для сільського господарського виробництва. Для прикладу в Угорщині та Румунії цей показник складає 60 %, а в Словаччині та Польщі - 40%.

В області низька землезабезпеченість: на 1 жителя припадає 0,36 га сільськогосподарських угідь, у тому числі 0,16 га ріллі, що відповідно у 2,4 та 4,3 рази менше, ніж у середньому по країні[1]. Найголовнішою відмінністю ведення агропромислового виробництва на Закарпатті є домінування сільського населення у загальній чисельності населення області, яке становить 63% при 31,9 відсотка – по Україні; – трансформуванні земель до приватного сектора внаслідок проведених реформ. Невідкладними є вирішення проблем функціонування аграрного ринку продовольства, повне підпорядкування його вимогам Світової організації торгівлі та інтеграції його у світове господарство[2].

Особливістю аграрної сфери та аграрного виробництва Закарпаття є наявність лісового, мисливського та рибного господарств. Ці сектори економіки вирізняються

неоднорідними тенденціями розвитку, частка цих складових в аграрному виробництві залишається невисокою й не перевищує 5 %, що свідчить про недостатній рівень їх розвитку. Цей перспективний напрям аграрної діяльності потребує значних інновацій.

Сільське господарство поряд з промисловістю займає провідне місце в економіці області, у ньому створюється близько 14% валового регіонального продукту, водночас тут у декілька разів менше, ніж у промисловості, зосереджено основних фондів. На сільськогосподарських підприємствах зайнято 3,3% працюючих, в особистих підсобних господарствах – третина економічно активного населення. Область виробляє 2,1% валової продукції сільського господарства України.

Потрібно приділити увагу і розвитку фермерських господарств, яких в Закарпатській області нараховується 1452. Держава повинна запровадити заходи які б сприяли збільшенню кількості господарств такого типу.

У структурі сільськогосподарського виробництва тваринництво складає 52,9%, рослинництво – 47,1 відсотків.

Підтримку та розвиток аграрного сектору в області можна забезпечити шляхом диверсифікації доходів у сільській місцевості, поліпшення якості аграрної продукції та її маркетингу, дотримання базових стандартів захисту навколишнього природного середовища, навчання новим технологіям.

Оскільки виробничо-економічний, інноваційний, трудовий, природно-ресурсний потенціал розвитку Закарпатської області не відтворюється на необхідному кількісному та якісному рівні, він потребує збільшення обсягів відтворювальних інвестицій як основного чинника розвитку області[3].

Отже, враховуючи вищесказане можна зробити такі висновки. Темпи економічного розвитку агросфери області недостатньо високі й нестійкі, впровадження інновацій обмежене. Основу агровиробництва складає сільське господарство.

Значну роль повинна відігравати інноваційна діяльність, пріоритетним напрямом розвитку якої є впровадження найбільш перспективних агротехнологій та на цій основі підвищення продуктивності виробництва.

1. Дем'ян Я.Ю. Соціальні наслідки економічного розвитку аграрної сфери Закарпатської області та визначення пріоритетів інвестиційного розвитку / Я.Ю. Дем'ян // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка: науковий журнал. – 2015. – Т. 20. – Вип. 1/2. – С. 119–123. 2. Спаський Г.В. Активізація інвестиційного процесу України / Г.В. Спаський, Я.Ю. Дем'ян // Проблеми агропромислового комплексу Карпат: міжвід. темат. наук. зб. – Велика Бакта: ЗДСГДС НААНУ, 2014. – Вип. 23. – С. 9-17. 3. Балян А.В. Проблеми інноваційної діяльності в аграрній сфері та шляхи її розв'язання / А. В. Балян // Агроінком. - 2013. - № 7–9. - С. 44-47.

УДК 338.43:330.3

М.О. ДЕРГАЛЮК

аспірант,

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ РЕГІОНІВ

Забезпечення продовольчої безпеки населення, виробництво товарів сільського господарства, конкурентоспроможних на світовому ринку, збільшення експортного потенціалу економіки – все це відноситься до функціональних завдань агропромислового комплексу. У сучасних умовах світового економічного розвитку виробництво

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>